

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LXIII. Bonon. Usufructus de Pepulis. An usufructus legalis debitus patri in bonis adventitiis filii competat in bonis fideicommisso vel primogenituræ subjectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

BONONIEN. VSVSFRVCTVS DE PEPVLIS

P R O

MARCHIONE PEPULO.

Responsum pro veritate.

An usufructus legalis debitus patri in bonis adventitiis filii, competat in bonis fideicommissis vel primogenituræ subjectis.

S V M M A R I V M.

1. **F**ili series.
2. An usufructus competat patri in bonis fideicommissariis.
3. Vbi filius acquirit solum usufructum, quid patri debeatur.
4. Gravatus fideicommissis an sit Dominus vel usufructarius.
5. An per alienationis prohibitionem conseatur prohibitus usufructus patri.
6. De aliqua conjectura prohibitionis.

DISC. LXIII.

N DE PEPVLIS habens filium, vel bannitum, vel longe absentem, itaut incertus esset ejus reditus ad patriam, & filiam jam nuptam alteri de eadem eius familia, in testamento sub quo decessit in eventum, quum dictus masculus non rediret, dictam filiam instituit, cui substituit ejus primogenitum masculum, cum perpetuo successivo fideicommissis de primogenito in primogenitum durante linea masculina, qua extincta, vocavit cum eodem onere fideicommissi quosdam transversales; Quia vero inter cetera eius bona quoddam castrum jurisdictionale possidebat, istud reliquit genero, donec & quousque ex dicta eius filia nasceretur filius masculus, ad quem illico dictum castrum pertinere voluit, eidem tamen primogenituræ vinculo ut supra obnoxium; Unde suscepto filio dicto masculo ex dicta testatoris filia eaque defuncta, orta est dubitatio; An ex bonis à dicto testatore in dictum masculum superstitem ex dicta filia defuncta obventis, stante onere fideicommissi deberetur patri usufructus.

Et pro veritate consultus. Respondi me contra patrem forsan requirentem habere difficultatem, licet enim ista sit questio, in qua DD. hinc inde scinduntur, affirmativam namque, ut scilicet etiam in bonis cum onere fideicommissi vel primogenituræ ad filium obventis pater habeat usufructum quasi quod stante generalitate text. in l. cum oportet C. de bon. qua liber. regulariter procedere debeat, dum in jure iste casus non reperitur exceptus, ut post alios ab eis allegatos tenent Suarez. in quest. majoratus post repetitiones num. 9. Molina de primogen. lib. 1. cap. 19. num. 18. admittit Menoch. conf. 1022. num. 6. Caracciol. dec. prima.

Negativam verò tenent Ripa, Bader, Socinus, Cravetta, & ceteri velati per Surd. conf. 116. num. 56. & 57. cum seq. & hanc opinionem sequuta est Rota in Romana usus fru. 3. 28. Maji 1607. coram Marco Monti.

neque memoria suggerit Rotam modernam hunc articulum formiter examinasse, cum solum orta quadam consimili controversia inter patrem & filium, in quem bona fideicommissi oneri obnoxia obvenerant, illaque disputata in solo possessorio retinenda, cui scilicet debita esset manentio hujusmodi lite in petitorio pendente, responsum fuit pro filio, ut in Romana manentionis 28. Junij 1652. coram Duno. citis inter suas dec. 922.

Hanc secundam filio favorabilem dixi, mihi juxta sensum veritatis videri magis veram & rationabilem, quia cum proprietatis liberum dominium & dispositionem non habeat, sed tota eius utilitas consistat in reddituum seu fructuum perceptione eius vita durante, itaut licet legaliter ex veriori sententia sit dominium resolutioni subiectum attamen quoad effectum videtur potius species usufructus, hinc patri acquirendus esset, successivo quoad eum remanere posset inanis ob eius prædecessum patri vel brevem obitum post illum patris.

Et ex qua ratione semper mihi placuit, ac verior visa est opinio de qua DD. in auth. idem est C. de bon. qua liber. quod scilicet ubi filio solus usufructus relictus est, pater prætere non potest nisi, vel solam commoditatem consistentem in rebus ad eius usum necessariis, eo modo, quo illa sibi conceditur in feudis & aliis in quibus ex legis dispositione non autem hominis prohibitione usufructus ei non quæritur, vel usufructum ipsorum fructuum in sortem converteretur, eodem modo quo habetur de viro, etiam non jus percipiendi fructus, sed ipsi fructus principaliter in dorem dentur juxta decisionem Merlini 843. cum aliis in Romana fructuum seu doris sub tit. de Regalibus ad materiam locorum montium disc. 28. & quam opinionem sequuntur congesti per Casill. c. 63. n. 16. cum seq.

Nullatenus autem ardeat opinio, quam ex Cino tenere profitentur Gabr. conf. 162. vol. 2. & idem Casill. num. 20. quoniam ita filio patri præcedente legatum remaneret omnino inutile, neque in eo daretur acquisitio proprietatis contradistincta ab usufructu, qui patri deberetur, solumque puto exemptionem patris à restitutione finito usufructu procedere respectu eius, quod perceptio ratione solius commoditatis, quam omnino erroneum mihi videtur in pleno usufructus effectu verificari.

Ponderando etiam quod lex novissima decrevit patri hujusmodi usufructum loco illius proprietatis, quam alias de iure antiquo in bonis filio familias delatis pater acquirebat, unde si hunc usufructum acquireret, juris novissimi dispositio sine aliquo effectu remaneret, quia pater obtineret totum id, quod jus antiquum ei decernebat.

Licet enim juxta magis receptam opinionem fideicommissarius sit potius dominus resolutibiliter quam usufructuarius Molin. de primogen. lib. 1. cap. 19. num. 4. & seq. Rot. dec. 200. num. 13. part. rec. Et habetur pluries deductum in sua materia sub tit. de fideicommissis. ac etiam sapius in materia Bullæ Baronum sub tit. de feudis, præsertim disc. 89. Nihilominus id recte procedit ad alios juris effectus ex uno vel alio titulo resultantes, sed quoad effectum utilitatis & commodi burfalis, in substantia videtur idem, quia fideicommissarius gravatus eo fideicommissis, quod est certo extitutum, itaut vel physice vel moraliter sperare non possit ob substitutorum prædecessum fideicommissi caducationem & honorum libertatem, quia nempe Ecclesia vel alia manus mortua substituta sit, sive etiam vocatum aliquod genus verisimiliter eo vivente non peritutum, in effectu gravatus aliud ex hanc

hereditate percipere non dicitur nisi fructuionem pro tempore eius vite.

Fortius hæc procedere dicebam in præfenti stante strictissima prohibitione alienationis, qua concurrente idem *Molina*, qui partes patris tenet *5 dicto cap. 19. num. 29.* dubitat, & cum eo pertransit *Menoch. d. conf. 1022. num. 6.* & comprobatur *Surd. d. conf. 116. num. 30*; Licet etiam ista circumstantia accedente adhuc contra filium dubitent *Caracciolus dicta decis. 1. & Andreol. dicta contrav. 224. n. 10.*

Considerabam etiam pro ratione dubitandi contra patrem conjecturam voluntatis testatoris resultantem à modo disponendi de dicto castro jurisdictionali, quod reliquit Genero solum donec & quousque nasceretur filius masculus, quo nato, voluit illico, ad istum spectare, unde resultare videtur præsumptio quod habuerit in animo, ulum fructum patri non esse acquitendum, quia cum legalis usufructus annexam etiam habeat administrationem, & jurisdictionis exercitium, utique fere inepta remaneret ista dispositio, nam pater ita in ejusdem jurisdictionis administratione continuaret, cumque fideicommissum sit species ter vitutis, & usufructus sit etiam servitium, esset ita dare servitutem servitutis de jure non admittendam, & ex qua ratione inter alias recepta conclusio est; in feudis patrem non habere hunc legalem usufructum, seu quamdam solam commoditatem, ut incidenter insinuat *Romana usufructus de Columna disc. 60.*

EUGUBINA

VSVSFRVCTVS

PRO

PETRO ANTONIO
MAGGIOLO,

CVM

PRESILIA FILIA.

Responsum pro veritate.

De eadem materia usufructus legalis competentis patri in bonis adventitiis filiorum, an cesset ob contrariam voluntatem testatoris.

SVMMA RI VM.

1. *C*asus controversa.
2. *U*sufructus legalis competens patri in bonis filij cessat concurrente hominis prohibitione etiã tacita.
3. De probatione voluntatis conjecturata.
4. Quando neque commoditas patri acquiratur.
5. Pendente tali controversia filium manuteneatur.
6. Ad probandam voluntatis declarationem sufficiunt testes singulares.

Cardin. de Luca de Servitutibus.

DISC. LXIV.

BARTHOLOMÆUS reliquit Presilia uxori nonnulla bona, super quibus usufructum prætendebat Petrus Antonius pater, à quo pro veritate consultus dixi, me non levem contra ipsum requirentem sentire difficultatem, ideoque quamcumque concordiam cum filia consului; Licet enim ipse fundatam haberet intentionem in clara dispositione text. in l. cum oportet C. de bon. qua liber. Attamen cessat ejus dispositio concurrente testatoris prohibitione, super qua necessaria non est voluntas clara & expressa, sed sufficit etiam tacita, conjecturalis & præsumpta, ut firmant communiter DD. in Auth. Excipitur, ut in l. cum sitosam. ff. de legat. 1. de quibus Castill. de usufr. cap. 3. num. 55. & seqq. Paschal. de patr. potest. par. 1. cap. 3. num. 38. *Surd. conf. 116. num. 54. & seqq. & consil. 143. num. 21. Andreol. contrav. 224. num. 1. Merlin. lib. 1. contrav. 29. numer. 21. cum seqq. & habetur disc. preced.*; Est bene verum, quod conjecturæ debent esse urgentes & tales, quod non nisi dicta prohibitio ex eis resultet, itaut æquivocæ non sufficiant *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 19. num. 31. Paschal. d. cap. 3. num. 38. Castill. d. cap. 3. num. 57. cum alijs d. disc. preced. & disc. 60.*

In isto casu aderant testes in magno numero deponentes de voluntate testatoris, quod de bonis per eum uxori relictis esset ista libera & absoluta domina, itaut commodius cum eis denuò nubere, vel decentius etiam cum curru vivere posset, quæ utique equi non potuissent, si usufructus deberetur patri, qui posset filia supervivere; Sed quod magis me movebat, erat explicata per eosdem testes expressa voluntas, quod de hujusmodi bonis nihil ad ejusdem Presilia conjunctos spectare deberet, ac nihil ad Oppidum Cathiani, ubi pater vivebat, adducere vel mittere deberet, addita etiam per unum testem ratione inimicitie, seu modicæ affectionis inter testatorem, & uxoris patrem, aliosque conjunctos, quo casu res est indubitata.

Ad eòt quamvis ubi patri de jure in adventitiis non quaritur usufructus, acquiratur tamen commoditas, adhuc tamen ista cesset, ubi constat testatorem ad hujusmodi prohibitionem inductum esse, nedùm ex benevolentia erga filium familias, sed etiam ex odio vel modica affectione erga patrem, ut communi calculo firmant DD. supra citati, & alii de materia agentes.

Clarius verò quia ultra testatoris assertionem à tertio teste probatam, aliundè constabat de dicta inimicitia, vel saltem modica benevolentia, ac etiam quia ex testamenti tenore constabat, testatorem, executionem legatorum vel onerum, ipsamque dispositionem direxisse ad ipsam Presilliam, ex hoc enim disponendi modo resultat conjectura prohibitionis usufructus, quia cum hic importet etiam administrationem, verba in patrem potius dirigi debuissent ad textum cum gloss. in l. si usufructus §. si ita quis ff. quando dies legati cedat, ubi *Barb. num. 1. Surd. dict. conf. 116. num. 55. Menoch. conf. 1022. num. 1. Gabr. conf. 118. num. 12. vol. 1. & dicto disc. preced. & disc. 60.*

Et quando super his omnibus aliqua sabbisset difficultas, adhuc tamen, dicebam quod donec articulus disputatur in petitorio terminando per tres conformes, interim in possessorio manutentio deberetur filia, ut in puncto dixit Rota in Romana manutentionis coram *Durozeto inter sum decis. 922.*

K 3

Undè